

læringsmiljø og pædagogisk analyse
LP-modellen.dk

PROFESSIONSHØJSKOLEN
University College Nordjylland

**Til
Medlemmer og suppleanter af
FOLKETINGETS UDDANNELSESUDVALG**

Omfattende portræt af den danske folkeskole

34.000 skoleelever har fortalt om deres oplevelse af skolen. Det gode læringsmiljø i grundskolen kobler det faglige og fællesskabet. Den første og største danske dokumentation for, at de to ting hænger sammen, foreligger nu på tryk.

Det er University College Nordjylland (UCN), der netop har udsendt resultaterne fra to nye, omfattende undersøgelser af læringsmiljøet i den danske folkeskole.:

"Billeder af situationen i den danske grundskole", Thomas Nordahl og Niels Egelund

"Billeder af en udviklingsorienteret folkeskole", Bent B. Andresen

Den ene undersøgelse omfatter 34.000 elevers svar på et spørgeskema om læringsmiljø og undervisning. Eleverne har bl.a. svaret på spørgsmål om skolens kultur, relationer mellem elev og lærer, relationer mellem elever, deres syn på skolen og undervisningen. Eleverne går i 4.-10. klasse på 172 grundskoler over hele landet. Elevernes klasselærere har også deltaget i undersøgelsen.

Undersøgelsen viser, at de fleste elever trives i skolen og synes, den er vigtig. Variationen er dog betydelig, og der er en del elever, der mistrives. Eleverne har generelt godt relationer til deres lærere, men oplever, at lærerne har mere engagement i de skolefaglige præstationer end i elevernes mere personlige og sociale situation.

Lærerne i undersøgelsen vurderer generelt, at pigerne klarer sig bedre i skolen end drengene. Resultaterne peger desuden på, at skolen har vanskelighed med at få 10-15 pct. af eleverne til at lykkes. Det tyder på, at der er behov for at tage udgangspunkt i læringssituationens kompleksitet, og at der derfor er et stort behov for individuelle og fleksible løsninger. Der er også behov for, at lærerne er kvalificerede til at yde en fleksibel og individuel undervisning, ligesom klasseledelse er vigtig, så eleverne ved, hvad de skal arbejde med.

Undersøgelsen er gennemført i forbindelse med de 172 skolars start på arbejdet med udviklingsmodellen Læringsmiljø og Pædagogisk analyse. Resultaterne siger altså ikke noget om LP-modellens effekt. Undersøgelsens resultater er bearbejdet af professor ved Danmarks Pædagogiske Universitetsskole (DPU), Niels Egelund, og den norske professor Thomas Nordahl, der er fader til LP-modellen.

Den anden undersøgelse omfatter interviews med lærere og pædagoger på 45 skoler, der arbejder med LP-modellen. Interviewene vedrører forventninger og de første erfaringer med analyse af skolens

læringsmiljø og praksis. Det er forsker på DPU, Bent B. Andresen, der har bearbejdet undersøgelsens resultater. Han konkluderer, at arbejdet i LP-grupperne generelt er kommet fint fra start.

Arbejdet med LP-modellen medfører en kultur- og mentalitetsændring på skolerne. Den gør det muligt at bryde med vanetænkning og finde nyskabende løsninger på kendte problemer. Lærerne og pædagogerne gør erfaringer med en systematisk fremgangsmåde, som er tilpasset udfordringer, de selv identificerer. Deres indsats fører til øget opmærksomhed på miljøfaktorer, som de har mulighed for at gøre noget ved. Arbejdet med modellen kan bidrage til, at skolen bliver et godt sted at være og et godt sted at lære for alle elever.

Undersøgelserne er gennemført i efteråret 2008. Cirka 400 grundskoler i 72 kommuner arbejder i øjeblikket med LP-modellen og i 2009 bliver det muligt for kommuner, at tilmelde sig LP-modellen målrettet de kommunale dagtilbud.

For yderligere oplysninger kontakt en af nedenstående personer:

- Professor Thomas Nordahl, Høgskolen i Hedmark, Norge, thomas.nordahl@hihm.no, tlf: +47 95 277 414
- Professor Niels Egelund, DPU, Aarhus Universitet, egelund@dpu.dk, tlf: 40 29 16 69
- Forskningsleder Bent B. Andresen, DPU, Aarhus Universitet, bba@mail.dk, tlf: 21 25 52 36
- Projektchef Ole Hansen, UCN, olh@ucn.dk, tlf: 96 30 45 78, mobil: 22 17 0271

Om LP-modellen:

Informationer findes på hjemmesiden www.lp-modellen.dk. Under menupunktet "Landkort" kan man se, hvilke af Danmarks 72 kommuner som har nogle af de mange skoler, der er igang med at implementere analysemodellen.

Med venlig hilsen

Susanne Jørgensen

Direktør

University College Nordjylland

sgj@ucn.dk

NB: Rapporterne er også sendt til Undervisningsministeriet.

Billeder af situationen i den danske grundskole

LP-modellen, forskningsbaseret viden – vi gør det, der virker

Thomas Nordahl og Niels Egelund

PROFESSIONSHØJSKOLEN
University College Nordjylland

Indhold

Forord	5
Sammenfatning	7
English summary	9
Om LP-modellen	10
1.1 En kort beskrivelse af LP-modellen	11
1.2 LP-modellens strategi for implementering	12
1.2.1 Hovedområder i innovationsprocessen	13
2. Metode	15
2.1 Evalueringsdesign	15
2.1.1 Kortlægningsundersøgelsen efterår 2008	16
2.2 Måleinstrument i evalueringen	16
2.2.1 Kortlægning af læringsmiljøet og undervisningen	16
2.2.2 Individ-variable	18
2.3 Udvalg og svarprocent	19
2.3.1 Gennemførelse af kortlægningsundersøgelsen	19
2.3.2 Udvalg og svarprocent	20
2.4 Brug af statistiske analyser	21
2.4.1 Frekvensanalyser	21
2.4.2 Faktor- og reliabilitetsanalyser	21
2.4.3 Variansanalyser	21
2.5 Validitet og reliabilitet	22
2.5.1 Reliabilitet	23
2.5.2 Begrebsvaliditet	24
2.5.2 Ydre validitet	24
3. Det generelle billede	26
3.1 Trivsel og relationer	26
3.2 Undervisning og motivation	28
3.3 Adfærd i skolen	30
3.4 Social kompetence	32
3.5 Skolefaglige præstationer	33
3.5.1 Hvad hænger sammen med elevernes læringsudbytte?	34
3.6 Opsummering	35
4. Drengene og piger i skolen	36
4.1 Lærervurderinger	36
4.2 Vurderinger fra eleverne selv	38
4.3 Grupper med vanskeligheder og kønsforskelle	40
4.4 En opsummering og drøftelse af kønsforskellene	40

5. Forskellige grupper med vanskeligheder	42
5.1 Omfanget af forskellige grupper med vanskeligheder	42
5.2 Forskelle og ligheder mellem elever med forskellige vanskeligheder i skolen.....	43
5.2.1 <i>Grupper med vanskeligheder i forbindelse med skolefaglige præstationer i dansk, matematik og engelsk</i>	43
5.2.2 <i>Grupper med vanskeligheder i forbindelse med motivation og arbejdsindsats</i>	44
5.2.3 <i>Grupper med vanskeligheder i forbindelse med social kompetence</i>	46
5.2.4 <i>Grupper med vanskeligheder i forbindelse med trivsel</i>	47
5.2.5 <i>Grupper med vanskeligheder og adfærdsproblemer</i>	49
5.3 Opsummering af grupper med vanskeligheder i skolen	51
6. Elever der modtager specialundervisning	52
6.1 Andel elever i specialundervisning	52
6.1.1 <i>Grupper med vanskeligheder og omfang af specialundervisning</i>	54
6.2 Lærervurderinger.....	55
6.3 Elevvurderinger.....	56
6.4 Opsummering specialundervisning	58
7. Afsluttende diskussion	59
7.1 Variationen mellem eleverne er stor.....	59
7.2 Hvordan udvikles skolen, så flere elever lykkes?.....	60
7.2.1 <i>Undervisningens kompleksitet og behovet for individuelle fleksible løsninger</i>	60
7.2.2 <i>Behovet for kvalificeret personale</i>	61
7.2.3 <i>En inkluderende og differentieret undervisning med god klasseledelse</i>	61
7.2.4 <i>Systematisk arbejde over tid</i>	62
Referencer	63

Forskningsmæssigt belæg for brug af ny og nyttig viden

Det er karakteristisk for den pædagogiske forskning i Danmark, at der hidtil har været relativt få ressourcer til at undersøge de faktorer, der påvirker elevernes adfærd og læring i grundskolen.

Via litteraturstudier er det påvist, at lærernes faglighed, lærer-elevrelationer, klasseledelse og feedback på elevernes arbejde præger elevernes udbytte af undervisningen.

Sådanne studier følges nu op af forskning i tilknytning til skoleomfattende arbejde med faktorer, der præger elevernes trivsel, adfærd og læring. Det sker med særligt henblik på aktiviteter baseret på LP-modellen for pædagogisk analyse og tiltagsudvikling.

Den skoleomfattende indsats baseret på LP-modellen stimulerer en mentalitetsændring, som gør det muligt at tænke nyt om kendte problemer i skolens praksis og læringsmiljø. De deltagende lærere og pædagoger gør nærmere bestemt erfaringer med en systematisk fremgangsmåde, som er tilpasset udfordringer, som de identificerer. Deres indsats fører til øget opmærksomhed på miljøfaktorer, som de har mulighed for at gøre noget ved.

LP-modellen er en "social model" med vægt på at identificere og reducere eller helt fjerne faktorer, som skaber afstand mellem ønskede og faktiske situationer i undervisningen og skolens læringsmiljø.

Resultaterne af en kortlægningsundersøgelse foretaget på 172 LP-skoler i slutningen af 2008 viser, at denne indsats er relevant.

Thomas Nordahl er professor i pædagogik ved Høgskolen i Hedmark. Han har arbejdet som lærer og i mange år som forsker ved NOVA (Norsk institutt for forskning om oppvekst velferd og aldring).
Medlem af LP-modellens forskernetværk.
Hjemmeside: www.bibsys.no
E-mail: Thomas.Nordahl@hihm.no

Niels Egelund er professor på Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Århus Universitet, og leder af Center for Grundskoleforskning samme sted.
Medlem af LP-modellens forskernetværk.
Hjemmeside: www.dpu.dk/om/egelund
E-mail: egelund@dpu.dk

læringsmiljø og pædagogisk analyse
LP-modellen.dk
Varenr. 6264

ISBN: 978-87-991408-5-5

9 788799 140855